

בש"פ 3971/16 - מדינת ישראל נגד אמיל רפאלוב

בבית המשפט העליון

בש"פ 3971/16

כבוד השופטת ע' ברון
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נ ג ד

אמיל רפאלוב

המשיב:

בקשה להארכת מעצר עשירית מעבר לתשעה חודשים
לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה -
מעצרים), התשנ"ו-1996

בשם המבקשת: עו"ד אייל כהן

עו"ד יורם שפטל; עו"ד יוסי זילברברג;
עו"ד אמיר נבון

בשם המשיב:

החלטה

1. לפניי בקשה עשירית להארכת מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) החל מיום 7.6.2016 בתשעים ימים נוספים או עד למתן פסק דין ב- ת"פ 44877-06-13 בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטת ו' מרוז), לפי המוקדם.

כתב האישום וההליכים בתיק

2. נגד המשיב ונאשם נוסף הוגש ביום 21.6.2013 כתב אישום הכולל שבעה אישומים שעובדותיהם נחשפו בעזרת סוכן שהופעל על-ידי המשטרה (להלן: כתב האישום העיקרי). בתמצית יצוין כי במסגרת האישום הראשון הואשם המשיב עמוד 1

בכך שבמהלך פגישה שערך עם הסוכן הסמוי ניסה המשיב לרכוש ממנו נפצים לצורך הפעלת מטעני חבלה, ובהמשך אף הציע לו 100,000 דולר בתמורה לכך שהסוכן יטמין מטען מתחת למכוניתו של איש עסקים עמו היה המשיב מסוכסך. בגין מעשים אלו יוחסו למשיב עבירות של סחר בנשק וקשירת קשר לביצוע חבלה בכוונה מחמירה. באישומים השני, השלישי והרביעי מואשם המשיב ברכישת סם מסוכן מסוג קוקאין, ואף בשימוש בסם עצמו, כאשר פעמיים עשה כן תוך כדי נהיגה. בשל מעשים אלו יוחסו למשיב עבירות של סחר בסם מסוכן, ונהיגה תחת השפעת סם. באישום החמישי נטען כי המשיב החזיק ברשותו חומר נפץ, ואף מסר חלק ממנו לסוכן הסמוי. על כן הואשם המשיב בעבירות של סחר בנשק והחזקת נשק. באישום השישי נטען כי המשיב פעל, יחד עם הסוכן הסמוי ואנשים נוספים, לייבא כארבעה ק"ג של סם מסוכן מסוג MDMA מהולנד לארץ, ובהתאם הואשם בסחר בסם מסוכן ובניסיון לייבא סם מסוכן. באישום השביעי והאחרון נטען כי המשיב איים על הסוכן הסמוי ועל צוות חוקריו במשטרה, ולפיכך יוחסו לו עבירות איומים.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום העיקרי, הגישה המבקשת בקשה למעצר המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, והמשיב מצדו נתן את הסכמתו לכך. מאז שנעצר המשיב לראשונה ועד היום, הוגשו תשע בקשות להארכת מעצרו של המשיב, משחלפו כל פעם 90 ימים וטרם הסתיים משפטו של המשיב; ומשהתנגד המשיב לכל אחת מן הבקשות להארכת מעצרו, בקשות אלה נדונו בפני בית משפט זה. שורה של החלטות יצאה מלפני בית משפט זה בעניינו של המשיב, ואיני רואה להרחיב בנוגע להשתלשלות האירועים עד כה. בתמצית יאמר, כי בית המשפט הורה פעם אחר פעם על הארכת מעצרו של המשיב בהינתן המסוכנות הרבה שנשקפת ממנו, שאף מקבלת משנה תוקף כשנלקח בחשבון עברו הפלילי המכביד של המשיב, הכולל הרשעות בעבירות של אלימות וסמים. לא זו אף זו, מסוכנותו של המשיב נלמדת מהתנהלותו המאיימת גם לאחר שנעצר, ובתוך כך הדגיש בית המשפט כי המשיב לא היסס להשמיע איומים קשים ומפורשים כלפי חוקריו וכלפי הצוות הרפואי שמטפל בו בשירות בתי הסוהר. התנהלותו המאיימת אף ניכרה במהלך הדיונים בבית המשפט המחוזי. בשל מעשים אלה, הוגשו נגד המשיב שלושה כתבי אישום התלויים ועומדים עתה (להלן: כתבי האישום הנוספים). בית משפט ציין כי אמנם ככל שהמעצר מתמשך מעבר לתקופה הסטוטורית של תשעה חודשים, משתנה נקודת האיזון בין האינטרס הציבורי במעצר לבין זכותו של הנאשם לחירות. ואולם, נקבע כי בעניינו חלוף הזמן אף שמעורר אי נוחות, אינו מפחית ממסוכנותו המופלגת של המשיב. ומשכך, הוחלט על הארכת מעצרו.

לצד זאת, העיר בית המשפט כי קצב התקדמות ההליך אינו משביע רצון, ובהקשר זה צוין כי עיקר דחיות הדיונים בבית המשפט המחוזי, בעיקר בתקופות המעצר האחרונות, הן תוצר של בקשות המשיב. לבסוף, הדגיש בית המשפט את הצורך בהירתמותם של כל הנוגעים בדבר על מנת לחתור לסיום המשפט בהקדם האפשרי.

טענות הצדדים בבקשה דנן

4. משלא נסתיים משפטו של המשיב, בפניי כאמור בקשה עשירית להארכת מעצרו בתשעים ימים לפי סעיף 62 לחוק המעצרים. המבקשת טוענת כי יש להאריך את המעצר בשל המסוכנות הרבה שנשקפת מהמשיב, כפי שזו נלמדת מן המיוחס לו בכתב האישום; מעברו הפלילי המכביד; וכן מכתבי האישום הנוספים שהוגשו כנגד המשיב בתקופת מעצרו, המשקפים את התנהלותו המאיימת והקשה כלפי גורמים שונים הבאים עמו במגע.

אשר להתמהמהות ההליך, מציינת המבקשת כי היא ערה לכך שההליך לא מתקדם בקצב ראוי, אך תולה את האשמה העיקרית בעניין זה בהתנהלותו של המשיב. לטענתה, העיכוב בחקירת המשיב נגרם בעיקר על רקע בקשותיו התכופות לדחות את הדיון בשל מצבו הרפואי והקושי הכרוך בהבאתו מכלא צלמון, שבו ריצה את מעצרו, לדיונים בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד; בקשותיו לשחרר את באי-כוחו מייצוגו; והתעקשותו שלא לקיים מועדי הוכחות עד לאחר

שיעבור ניתוח בקע. המבקשת מעירה כי מבלי להקל ראש במצבו הרפואי של המשיב, מצבו לא הוגדר כמצב חירום, וממילא לא הומצאה כל תעודה רפואית המגבילה אותו מנסיעות לבית המשפט או נוכחות בדיונים בשל מצבו. מכל מקום, המבקשת מציינת כי בינתיים הועבר המשיב לכלא איילון שבמרכז, כך שמצבו הוטב במובן זה שהתניידותו לדיונים בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד נוחה יותר. בהתייחס לבקע שממנו סובל המשיב, הוסיפה המבקשת כי הגורמים המטפלים בשירות בתי הסוהר בוחנים חלופות רפואיות באזור המרכז, שאליו עבר המשיב, לצורך טיפול בעניין בהקדם האפשרי.

5. המשיב מצידו מביע התנגדות לבקשה להארכת מעצרו ועומד על שחרורו לחלופת מעצר. בהקשר זה מפנה המשיב להליכים אחרים שנדונו בפני בית משפט זה ועניינם שחרור לחלופת מעצר של נאשמים בעבירות חמורות יותר מאלו שמיוחסות למשיב דכאן, ביניהן רצח משולש ופשע מאורגן. מהליכים אלה מבקש המשיב ללמוד כי מסוכנות הנשקפת מנאשם אינה בבחינת חזות הכל, ובענייננו, אין לאפשר למבקשת להיבנות מטענה בדבר מסוכנותו של המשיב – מקום שבו המשיב שוהה במעצר תקופה ארוכה ביותר. לנוכח חלוף הזמן הרב שעבר מאז שהחל מעצרו של המשיב, ובשים לב למצבו הרפואי – המשקל שיש לייחס למסוכנות פוחת ככל שהזמן נוקף, בעוד שהפגיעה בחירותו של המשיב מטה את נקודת האיזון לטובת שחרורו ממעצר. המשיב סבור כי מעצרו בתנאי פיקוח אלקטרוני מהווה את האיזון הראוי בנסיבות העניין.

אשר לקצב התקדמות ההליך, המשיב אינו חולק כי לחובתו נזקפת תרומה מרכזית בדחיות מועדי הדיונים, אלא שהסיבה לכך נעוצה לידו בעצם החזקתו של המשיב במעצר. לטענתו, המשיב זקוק לטיפול תרופתי סדיר, שאינו מתאפשר בתנאי מעצרו, ובתוך כך מלין המשיב על כי שירות בתי הסוהר לא מצייד אותו בתרופות משככות כאבים לקראת הדיונים; וכן על כך שהוא ממתין זמן רב לניתוח הבקע שממנו הוא סובל. המדינה ושירות בתי הסוהר אמנם סבורים כי מצבו הרפואי אינו מחייב טיפול בהול, אך בכל זאת – מדובר בגורם המעכב את המשך המשפט וגורם לדחיות מועדי הדיון שוב ושוב; ולראיה – בית המשפט המחוזי התרשם בעצמו כי המשיב סובל מכאבים עזים ונעתר משום כך לדחיית הדיונים.

דין והכרעה

6. לאחר שעיניתי בבקשה על נספחיה והייתי אוזן לטיעוני הצדדים בדיון שנערך לפניי, הגעתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

בית משפט זה עמד לא אחת, על כי יש לאזן בין הפגיעה המתמשכת בחירותו של נאשם כל עוד עומדת לו חזקת החפות, לבין האינטרס בשמירה על ביטחון הציבור ובניהול הליך פלילי תקין. בהקשר זה יביא בית המשפט במניין שיקוליו, לצד משך מעצרו של הנאשם, את העילות שהביאו למעצר מלכתחילה; את קצב התקדמות ההליך המשפטי בעניינו; ואת האפשרות להשיג את מטרת המעצר באמצעות שחרורו לחלופה (בש"פ 98/15 מדינת ישראל נ' שאער, פסקה 10 (2.3.2015)). בענייננו, אין חולק בדבר הפגיעה בחירותו של המשיב כתוצאה ממעצרו המתמשך. אף לא ניתן להתעלם מהקושי הרב שמעצר מתמשך זה מסב למשיב, בשים לב למצבו הרפואי המצריך טיפול רפואי סדיר, שכפי הנראה יש קושי להעניקו במסגרת מעצרו. ואכן, ככל שהמעצר מתמשך מעבר לתקופה הסטטוטורית של תעשה חודשים, נעה המוטטלת אל עבר זכותו של הנאשם לחירות (בש"פ 6026/14 מדינת ישראל נ' רוג'ה, פסקה 6 (17.9.2014)). ואולם לצד זאת, יש להביא בחשבון את המסוכנות הרבה הנשקפת מן המשיב, ובעניין זה לא ניתן

להתעלם משורת ההחלטות שיצאו מלפני בית משפט זה בנוגע למשיב, שמכולן מתחדדת המסקנה בדבר מסוכנותו הרבה של המשיב לציבור; וכך במיוחד כאשר לדברים מצטרף עברו הפלילי המכביד של המשיב. על פי כתב האישום, דומה כי ידו של המשיב בכל – בתכנון הטמנת מטענים ליריבים, בעסקאות סמים מקומיות, בייבוא קילוגרמים של סמים מחוץ לארץ ובסחר בחומרי נפץ. ברי כי בבחינת המסוכנות יש לתת משקל להתנהגותו של המשיב בעת מעצרו ואף במהלך המשפט (בש"פ 179/10 מדינת ישראל נ' לייזרזון, פסקאות 5-7 (17.1.2010)). בעניינו, גם לאחר שנתפס והושם מאחורי סורג ובריח, הוכיח המשיב כי הוא אינו בוחל בשימוש באיומים לכאורה כלפי העוסקים במלאכת אכיפת החוק, וכך גם נהג בין כותלי בית המשפט; בגין מעשים אלה המיוחסים לו, הוגשו כנגדו כתבי האישום הנוספים, שעודם תלויים ועומדים. הנה כי כן, דומה כי אין בחלוף הזמן כדי להקהות את המסוכנות הנשקפת מהמשיב ולהביא לשינוי בנקודת האיזון שהובילה להחלטה על מעצרו.

וכעת לטענת המשיב בדבר האפשרות כי ישוחרר למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני. כפי שכבר הערתי בעניין אחר, לא כל מי שנקבע לגביו כי לא ניתן לאיין את מסוכנותו בדרך של שחרור לחלופת מעצר – עשוי להיות בבחינת "מועמד אוטומטי" למעצר בפיקוח אלקטרוני. לשון אחר, פיקוח אלקטרוני אינו נוסחת פלא שיש בה כשלעצמה משום מענה למי שנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה לציבור (בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (10.8.2015)). אשר לתיקים שאליהם הפנה המשיב, מהם עולה כי נאשמים שוחררו לחלופת מעצר, יוער כי מסוכנותו של אחד לא יכולה להשליך בהכרח על מסוכנותו של אחר; זו נבחנת בין היתר לנוכח מעשיו, עברו הפלילי והתנהגותו מעת שנעצר. משכך, לא ניתן ככלל לגזור גזירה שווה בין מקרה למקרה, ואין צורך להרחיב בעניין.

7. אשר לקצב התקדמות ההליך; כבר בהארכת המעצר השנייה, העירה השופטת א' חיות כי המשפט אינו מתקדם בקצב משביע רצון (בש"פ 4014/14), ודברים אלה קיבלו ביטוי גם בהארכות המעצר שבאו לאחריה. אכן, עסקינן בפרשה פלילית סבוכה ומורכבת, חוצה-מדינות, המצמיחה קשיים דיוניים לא מבוטלים. ועם זאת, כפי שעולה מהשתלשלות האירועים עד כה ומהתנהלותו של המשיב, ניתן לומר כי התמהמהותו של המשפט היא בעיקר בעטיו של המשיב. תקופות המעצר השביעית והשמינית התאפיינו במספר מועט של דיונים, לנוכח בקשות רבות מצד המשיב לדחות את המועדים שנקבעו; ומאותו טעם בתקופת המעצר התשיעית אף לא התקיימו דיונים כלל. בעת שההארכה הקודמת (התשיעית) עמדה על הפרק, תלה המשיב את דחיית הדיונים במרחק הרב שבין כלא צלמון ובית המשפט המחוזי, וטען כי הוא חווה טלטלות קשות בדרכו זו. ואולם, משעבר לרצות את מעצרו בכלא איילון, דומה כי קושי זה הוסר. כעת, בדיון בנוגע להארכת המעצר העשירית בעניינו של המשיב, מושם הדגש על מצבו הרפואי. גם מכתבי האישום הנוספים שהוגשו נגד המשיב בעת מעצרו, עולה כי המשיב טען שמעשיו הן תוצר ישיר של העובדה כי לא צויד בתרופותיו באופן סדיר. ראשית דבר, יודגש כי נושא זה צריך שיהיה במודעות של הגורמים המוסמכים בשירות בתי הסוהר, ובפרט בכלא איילון שבו מרצה כעת המשיב את מעצרו; עליהם ליתן את מלוא ההתייחסות הרפואית לעניין ולצייד את המשיב במשככי הכאבים ובתרופות המתאימות כדרך שבשגרה, ולקראת דיונים בבית המשפט. דברים אלה כבר נאמרו בקול רם וצלול בהחלטותיו הקודמות של בית משפט זה, ולא ברור מדוע נדרש לחזור עליהם שוב. למען הסר ספק, יובהר כי האחריות בעניין זה מונחת בראש ובראשונה לפתחה של המדינה, וכך גם בהקשר לטיפול בבקע שממנו סובל המשיב, שלדבריו טרם זכה לטיפול הולם. יש לקוות כי הגורמים המוסמכים בכלא איילון ימצאו מסגרת רפואית מתאימה באזור המרכז וכי העניין יטופל בהקדם וברצינות המתחייבת.

לצד זאת, יש ליתן את הדעת לאופן ניהול ההליך על ידי בית המשפט המחוזי. למרות שבית המשפט המחוזי חוזר ומבהיר למשיב כי בקשות הדחייה שהוא מגיש הן שמביאות לעיכוב בהליך – בית המשפט המחוזי נעתר להן, פעם אחר פעם. ואולם, לא הומצאה כל תעודה רפואית המגבילה את המשיב בנסיעות לבית המשפט או בנוכחות בדיונים בשל

מצבו הרפואי. ועובדה היא כי המשיב הופיע לפני בדיון שהתקיים בעניין בקשה זו. בהקשר זה, העיר בא-כוח המשיב כי המשיב מופיע בפני בעמדת "מאזין" ולא "משתתף". ואמנם, בשים לב לכך שמהבקשה דנן עולה כי בפרשת ההגנה נותרה שאלה אחת בלבד בחקירתו הנגדית של המשיב, ונטען כי לבטח לא תידרש יותר משיבה אחת לעניין זה; נראה, כי למעשה נותרה רק ישיבה אחת שבה יופיע המשיב בעמדת "משתתף", ולאחר שתצלח משוכה זו – ניתן יהיה להתקדם. העובדה כי בית המשפט שמנהל את התיק קשוב לבקשות הדחייה מצד המשיב משום מצבו הרפואי אינה יכולה לבוא חלף חוות דעת רפואית – ולא ברור מדוע לא נתבקשה חוות דעת בעניין. מן הראוי שבית המשפט המחוזי יערך ויעמוד על המשך ההליכים באופן רציף – ובהקדם, ככל שניתן.

סוף דבר, הבקשה מתקבלת ומעצרו של המשיב מוארך בזאת ב-90 ימים החל מיום 7.6.2016 או עד למתן פסק דין ב-ת"פ 44877-06-13, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ח באייר התשע"ו (5.6.2016).

ש ו פ ט ת